

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

**MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. MARII
NOGAJOWEJ W CZELADZI**

UL. 1 MAJA 27, 41-250 CZELADŹ

Instrukcję opracował:
mł. bryg. w st. spocz. mgr. inż. Dariusz Czop

Zatwierdzam do użytku służbowego: .....

Podstawa prawna opracowania: §6 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz. 719).

12.10.2020 r. Czładź

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Cel i zakres instrukcji	5
3. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, w tym zagrożenie wybuchem.	6
3.1. Lokalizacja	6
3.2. Charakter zabudowy	6
3.3. Przeznaczenie obiektu	6
3.4. Klasa odporności pożarowej budynku oraz odporność ogniowa i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budynku	6
3.5. Podział obiektu na strefy pożarowe	7
3.6. Odległość od obiektów sąsiadujących – usytuowanie budynku	7
3.7. Parametry pożarowe występujących substancji palnych	7
3.8. Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego	7
3.9. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych	8
3.10. Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach	8
3.11. Wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrz i wyposażenia stałego	8
3.12. Warunki ewakuacji, oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne) oraz przeszkodowe	8
3.13. Dojazd pożarowy	9
3.14. Zagrożenie pożarowe	9
4. Wyposażenie obiektu w instalacje techniczne – zasady konserwacji i utrzymania	10
4.1. Instalacja elektryczna	10
4.2. Instalacja odgromowa, piorunochronna	11
4.3. Instalacja wentylacyjna	11
5. Wyposażenie obiektu w instalacje przeciwpożarowe. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.	12
5.1. Gaśnice	12
5.2. Instalacja hydrantowa	13
5.3. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru	13
6. Wskazania w zakresie bezpieczeństwa pożarowego dla użytkowników obiektu i zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru	15
6.1. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia	15
6.2. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru	15
7. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia	17

7.1.	Zasady zachowania się pracowników i użytkowników	17
7.2.	Zasady gaszenia pożaru	18
8.	Zasady organizacji ewakuacji	21
8.1.	Techniczne warunki ewakuacji	21
8.2.	Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi	21
8.2.1.	Praktyczne sprawdzenie ewakuacji (PSE)	22
8.3.	Przebieg ewakuacji	23
8.4.	Sposób ewakuacji na wypadek pożaru	24
8.5.	Obowiązki pracowników w przypadku wystąpienia pożaru lub innego miejscowego zagrożenia	24
9.	Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	26
9.1.	Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	26
9.2.	Organizacja prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	26
9.3.	Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	27
10.	Sposoby zaznajomienia użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi	31
10.1.	Szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej	31
11.	Uwagi i wnioski	33
12.	Wykaz przepisów przeciwpożarowych	34
13.	Załączniki	35
13.1.	Oświadczenie o zapoznaniu się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego	36
13.2.	Oświadczenie o odbyciu szkolenia przeciwpożarowego	37
13.3.	Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	38
13.4.	Znaki ewakuacyjne	39
13.5.	Znaki ochrony przeciwpożarowej	40
13.6.	Techniczne środki ochrony przeciwpożarowej	41
13.7.	Instrukcja postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych	42

1. Wstęp

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa powyżej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynków, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje w całości lub w części ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu budowlanego lub terenu, a także podmioty o których mowa powyżej, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych.

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest zobowiązany:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
- Zgodnie z §207 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 1065), budynek i urządzenia z nim związane powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób zapewniający w razie pożaru:
  - nośność konstrukcji przez określony czas,
  - ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu wewnątrz budynku,
  - ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na obiekty budowlane i tereny przyległe,
  - możliwość ewakuacji ludzi lub ich uratowania w inny sposób
  - Uwzględniający bezpieczeństwo ekip ratowniczych.

2. Cel i zakres instrukcji

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego obejmująca obszar Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w Czeladzi zlokalizowana przy ul. 1 Maja 27, 41-250 Czeladź, zwana dalej Instrukcją, stanowi realizację postanowienia §6 ust.1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz. 719).

Instrukcja zawiera:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
  - powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
  - odległości od obiektów sąsiadujących,
  - parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
  - występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
  - kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
  - lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
  - podziału obiektu na strefy pożarowe,
  - warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
  - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - wskazania dojsć do dźwigów dla ekip ratowniczych,
  - hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;
- wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Do zapoznania się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego oraz przestrzegania ustaleń w niej zawartych zobowiązani są wszyscy pracownicy i użytkownicy rozpatrywanego obiektu bez względu na charakter wykonywanej pracy oraz stanowisko.

3. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, w tym zagrożenie wybuchem.

3.1. Lokalizacja

Obiekt zlokalizowany jest przy ul. 1 Maja 27, 41-250 Czeladź w centralnej części miasta. W okolicy znajduje się stacja paliw, budynek poczty, zabudowa mieszkalna w postaci domów jedno lub wielorodzinnych oraz Park im. T. Kościuszki.

3.2. Charakter zabudowy

Obiekt wykonany jest w technologii tradycyjnej murowanej. Jest to budynek dwukondygnacyjny, podpiwniczony. Posiada dwie żelbetowe klatki schodowe. Strop żelbetowy, dach kryty papą. Obiekt zalicza się do klasy wysokości budynku niskiego („N”).

Podstawowe dane:

- Powierzchnia użytkowa budynku – 990,77 m²;
  - Piwnica – 331,22 m²;
  - Parter – 315,43 m²;
  - I piętro – 344,12 m²;
- Ilość kondygnacji – 3;
  - Podziemna – 1;
  - Nadziemna – 2;
- Wysokość – do 12 m (niski „N”);

3.3. Przeznaczenie obiektu.

Budynek użyteczności publicznej zakwalifikowany do kategorii zagrożenia ZLIII. Obiekt nie posiada pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi powyżej 50 osób. Obiekt pełni funkcję Miejskiej Biblioteki.

3.4. Klasa odporności pożarowej budynku oraz odporność ogniowa i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budynku

Zgodnie z wymaganiami § 212 ust. 2 i ust. 3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie z dnia 12 kwietnia 2002 r. na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, z późn. zm.) budynek zakwalifikowano do klasy „C” odporności pożarowej.

Wymagana klasa odporności ogniowej elementów budynku dla klasy „C”:

- główna konstrukcja nośna – R 60 (NRO);
- konstrukcja dachu – R 15 (NRO),
- strop – REI 15 (NRO)
- ściana zewnętrzna – EI 30 (NRO);
- ściana wewnętrzna – EI 15 (NRO);

- przekrycie dachu – RE 15 (NRO);

3.5. Podział obiektu na strefy pożarowe

Cały obiekt stanowi jedną strefę pożarową. Budynek posiada wydzieloną pożarowo drzwiami EI30 kotłownię w której znajduje się piec zasilany paliwem ciekłym (olej napędowy) o mocy od 92 do 136 kW. Dodatkowo przy kotłowni znajduje się niewydzielony pożarowo magazyn na paliwo ciekłe na około 4000 litrów paliwa. Napełnianie oleju następuje poprzez kruciec umiejscowiony na zewnątrz budynku.

3.6. Odległość od obiektów sąsiadujących – usytuowanie budynku

Przedmiotowy budynek spełnia wymagania wynikające z §271 „warunków technicznych” w zakresie odległości od obiektów sąsiednich. Od strony północnej znajduje się stacja paliw w odległości około 9 metrów. Od strony wschodniej znajduje się zabudowa mieszkalna w odległości około 24 metrów. Od strony północnej w odległości około 12 metrów znajduje się budynek poczty. Od strony zachodniej przebiega droga 1 Maja, dalej plac Konstytucji 3-go Maja oraz Park im. T. Kościuszki.

3.7. Parametry pożarowe występujących substancji palnych

W budynku nie składuje się materiałów niebezpiecznych pożarowo w rozumieniu przepisów przeciwpożarowych tj. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz. 719).

W budynku będą występować materiały stanowiące typowe wyposażenie pomieszczeń biurowych. Nie występują gazy palne oraz ciecze łatwopalne.

3.8. Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego

Nie określa się wielkości gęstości obciążenia ogniowego dla pomieszczeń ZL.

$$Q_d = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} (Q_d \cdot G_1)}{F}$$

W którym:

- n** – liczba rodzajów materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku,
- G₁** – masa poszczególnych materiałów w kilogramach,
- F** – powierzchnia rzutu poziomego pomieszczenia, strefy pożarowej lub składowiska w metrach kwadratowych,
- Q** – ciepło spalania poszczególnych materiałów w megadżulach na kilogram.

Wielkość obciążenia ogniowego obliczono ze względu na istotną ilość książek znajdujących się na terenie obiektu:

Dane obliczeniowe:

- Ilość książek – 69 747;
- Średnia waga książki – ok. 0,250 kg;
- Rodzaj materiału palnego – papier;

- Masa papieru – $69\,747 * 0,250\text{ kg} = 17\,436,75\text{ kg}$;
- Powierzchnia strefy pożarowej (w wyłączeniu pom. kotłowni i biur) – $790,77\text{ m}^2$;
- Ciepło spalania papieru – 16 MJ/kg ;

$$Q_d = \frac{Q}{F} = \frac{17\,436,75\text{kg} * 16 \frac{\text{MJ}}{\text{kg}}}{790,77\text{m}^2} = 352,80 \frac{\text{MJ}}{\text{m}^2}$$

Obliczenia wykonano na podstawie danych zebranych od pracownika obiektu.

3.9. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych

W obiekcie nie występują pomieszczenia oraz przestrzenie zewnętrzne zagrożone wybuchem.

3.10. Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach

Zgodnie z „warunkami technicznymi” budynek w całości zakwalifikowany został do kategorii ZLIII zagrożenia ludzi.

Ilość osób stale przebywających na kondygnacjach:

- Piwnica – 0 osób;
- Parter – 13 osób;
- I piętro – 6 osób;

Dodatkowo na terenie obiektu znajdują się petenci, którzy nie przebywają stale w budynku. Ilość petentów w ciągu dnia to ok. 40 – 50 osób.

3.11. Wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrz i wyposażenia stałego

Stale elementy wyposażenia wnętrz są, co najmniej trudno zapalne odpowiadające wymaganiom Polskiej Normy. Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane wykonane zostały z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

W zakresie wystroju wnętrz przyjęto następujące zasady:

- zabronione jest stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów i wyrobów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące;
- na drogach komunikacji ogólnej służącej celom ewakuacji zabronione jest stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych;

3.12. Warunki ewakuacji, oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne) oraz przeszkodowe

Techniczne warunki ewakuacji w budynku zapewniono poprzez zastosowanie następujących rozwiązań technicznych:

w budynku do celów ewakuacji zabudowano jedną klatkę schodową, ponadto zapewniono wymaganą ilość wyjść ewakuacyjnych z obiektu o szerokości nie mniejszej niż 0,9m i

dostosowaną do ilości osób przebywających w budynku, zamknięte drzwiami jedno i dwuskrzydłowymi. Z budynku wychodzą dwa wyjścia na zewnątrz. Pierwsze jest to jedyne wyjście ewakuacyjne, które znajduje się na parterze i jest to główne wejście do budynku, obok drzwi przesuwanych, które po zaniku napięcia elektrycznego pozostają w pozycji zamkniętej. Otwierane całe skrzydło z framugami 1,45 m, drzwi 0,9 m. Szerokość drzwi rozsuwanych wynosi 1,5 m. Drugie wyjście prowadzi z części budynku w której znajduje się kotłownia. -

-
- dopuszczalne szerokości i odległości dojścia dróg ewakuacyjnych nie powinny zostać przekroczone (korytarze o szerokości min 1,4m),
- zapewniono odpowiednią, bezpieczną pożarowo obudowę poziomych dróg ewakuacyjnych nie mniejszą niż EI15;
- drogi ewakuacyjne oznakowane w sposób prawidłowy znakami fotoluminescencyjnymi informującymi o kierunkach ewakuacji i oznakowaniu wyjść ewakuacyjnych;

3.13. Dojazd pożarowy

Do budynku nie jest wymagana droga pożarowa. Dojazd pożarowy znajduje się od ul. 1 Maja lub ul. Żabiej.

3.14. Zagrożenie pożarowe

Zagrożenie pożarowe jest to określone prawdopodobieństwo powstania i rozprzestrzeniania się pożaru. Stopień tego zagrożenia jest różny w zależności od udziału czynników prowadzących do zaistnienia pożaru decydujących o jego przebiegu i o intensywności zjawisk towarzyszących. W praktyce dla uproszczenia oceny stopnia zagrożenia pożarowego i związanego z tym zagrożenia ludzi, ustalono odpowiednimi przepisami umowne zasady klasyfikacji obiektów (pomieszczeń, urządzeń technologicznych, składowisk) poprzez o określenie:

- odpowiedniej kategorii zagrożenia ludzi;
- wielkości występujących gęstości obciążeń ogniowych;
- możliwości zagrożenia wybuchem;

Szczegółowe ustalenie czynników i stopnia zagrożenia pożarowego jest punktem wyjściowym przy określeniu wymagań dotyczących sposobu i zakresu zabezpieczeń. Jest także jednym z najistotniejszych zagadnień związanych z prawidłowym zaprojektowaniem, wykonaniem i eksploatacją obiektów oraz warunkuje odpowiedni dobór urządzeń i instalacji użytkowych np. wentylacyjnych, ogrzewczych, elektrycznych, mechanicznych, a także dobór konstrukcji budynków i odległości między obiektami, składowiskami, itp. Zagrożenie pożarowe determinowane jest nie tylko parametrami fizykochemicznymi substancji stosowanych w procesach technologicznych, ale także stanem technicznym maszyn, urządzeń i instalacji, sposobem składowania materiałów palnych itp. oraz w sferze organizacyjnej tj. prawidłowym określeniem, realizowaniem i egzekwowaniem obowiązków w zakresie zapobiegania pożarom na wszystkich stanowiskach pracy.

4. Wyposażenie obiektu w instalacje techniczne – zasady konserwacji i utrzymania.

Instalacje i urządzenia techniczne będące wyposażeniem obiektów powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach oraz przepisach szczegółowych. Wszystkie instalacje należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi ustalonymi przez producenta a w szczególności poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji. Eksploatowanie instalacji i urządzeń, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia jest zabronione.

Okresowej kontroli, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznej sprawności, powinny być poddawane:

- instalacje i urządzenia służące ochronie środowiska;
- instalacje narażone na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu;
- przewody kominowe (spalinowe i wentylacyjne);

Okresowej kontroli, co najmniej raz na pięć lat, poddawane winny być instalacja elektryczna i odgromowa w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i urządzeń.

Okresowej kontroli, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu sprawności technicznej i wartości użytkowej całego obiektu budowlanego, estetyki obiektu oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji aparatów.

Kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych przeprowadzać mogą wyłącznie osoby posiadające wymagane kwalifikacje w zakresie dozoru lub usług wykonywania naprawy i konserwacji urządzeń energetycznych.

4.1. Instalacja elektryczna

Obiekt wyposażony jest w instalację elektryczną w wykonaniu podstawowym – instalacja oświetlenia 230 V – 50 Hz.

Całkowite wyłączenie prądu dla obiektu możliwe jest poprzez użycie głównego wyłącznika prądu, zlokalizowanego na parterze w pobliżu klatki schodowej oraz toalet.

Obiekt powinien być wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu, ponieważ kubatura budynku jest większa niż 1000 m³.

Istotny wpływ na bezpieczeństwo pożarowe, podczas eksploatacji budynku wywierają mogą zamontowane w nim instalacje elektroenergetyczne. Ich stan techniczny nie powinien przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia.

Instalację elektryczną, należy poddawać okresowym przeglądom i badaniom, co najmniej raz na 5 lat, w zakresie:

- skuteczności zastosowanych środków ochrony przeciwporażeniowej;
- rezystancji izolacji przewodów roboczych;
- dopuszczalnych wartości napięć i obciążeń;

Wszelkie prace w zakresie instalacji mogą być wykonywane tylko przez osoby posiadające wymagane uprawnienia. Prowadzone konserwacje powinny być rejestrowane w postaci protokołów załączanych do książki obiektu budowlanego.

4.2. Instalacja odgromowa, piorunochronna

W czasie eksploatacji budynku instalacja podlega okresowym badaniom technicznym. Pełne okresowe badania techniczne instalacji piorunochronnej należy prowadzić, co najmniej raz na 5 lat, swoim zakresem powinny one obejmować:

- oględziny części nadziemnej – polegają na sprawdzeniu zwłaszcza materiału przewodów, zabezpieczenia przed korozją, prowadzenia i zamocowania przewodów, wykonania złączy, zwróceniu uwagi na ewentualne uszkodzenia mechaniczne,
- sprawdzenie ciągłości połączeń części nadziemnej – badanie za pomocą omomierza lub mostka do pomiaru rezystancji przyłączonego z jednej strony do zwodów, z drugiej zaś do przewodu uziemiającego lub uziomu,
- pomiar rezystancji uziemienia – wykonywać należy zawsze tą samą metodą mostkową lub techniczną.

Niepełne badania techniczne instalacji piorunochronnej należy prowadzić co najmniej raz w roku w porze wiosennej, najlepiej do końca kwietnia oraz w przypadkach, gdy zachodzi możliwość uszkodzenia instalacji odgromowej na przykład po remoncie, zmianie elementów pokrycia dachu lub elewacji, bardzo silnych wiatrach, uderzeniu pioruna itp. Badania te polegają na sprawdzeniu czy instalacja nadaje się do dalszej eksploatacji na podstawie oględzin części nadziemnej.

Instalacja spełnia wymagania jej stawiane, jeżeli wszystkie elementy badania wykazują efekt dodatni. Jeżeli podczas badań występują wyniki ujemne, instalację należy naprawić i przeprowadzić ponowne próby. Po zakończeniu badań należy sporządzić protokół z badania instalacji odgromowej, który powinien być załączony do książki obiektu budowlanego. Badania stanu technicznego instalacji powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru lub usług w zakresie napraw lub konserwacji urządzeń piorunochronnych.

4.3. Instalacja wentylacyjna

Kanały wentylacyjne w budynku są wykonane z materiałów niepalnych. **Budynek posiada wentylację grawitacyjną.** W przejściach tranzytowych przez elementy oddzielenia przeciwpożarowego kanałów wentylacji bytowej wyposażone powinny być w klapy odcinające EIS o odporności równej wartości oddzielenia lub odporności alternatywnie obudowane w tej samej klasie na całej swojej długości przebiegu przez inną strefę pożarową. Przewodach wentylacyjnych nie należy prowadzić innych instalacji.

Jako otuliny przewodów wentylacji zastosowano wyłącznie materiały posiadające cechę nierozprzestrzeniających ognia (NRO).

Badania stanu technicznego instalacji powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru lub usług w zakresie napraw lub konserwacji urządzeń wentylacyjnych.

Instalacje należy poddawać okresowym badaniom w zakresie sprawności technicznej, co najmniej raz na rok.

5. Wyposażenie obiektu w instalacje przeciwpożarowe. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Instalacje i urządzenia przeciwpożarowe, będące wyposażeniem budynku, powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach oraz przepisach szczególnych. Instalacje i urządzenia przeciwpożarowe należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji.

Nie należy dokonywać żadnych zmian lub modyfikacji w istniejących instalacjach bez konsultacji z projektantem lub instalatorem danego systemu (lub inną wykwalifikowaną w tym zakresie osobą).

Urządzenie przeciwpożarowe rozumie się przez to urządzenie (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków w obiektach, w których lub przy których jest zainstalowane, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład systemu sygnalizacji pożarowej i dźwiękowego systemu ostrzegawczego, instalacji oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty, zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta danego urządzenia przeciwpożarowego bądź gaśnicy, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

5.1. Gaśnice

Budynek powinien być wyposażony w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic, lub w gaśnice przewoźne. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.

Przy ustalaniu rodzaju gaśnic oraz ich rozmieszczaniu należy stosować następujące zasady:

- co najmniej jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałymi urządzeniami gaśniczymi zakwalifikowanej jako obiekty ZL,
- gaśnice w obiektach powinny być rozmieszczone:
  - w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, a w szczególności:
    - przy wejściach do budynków,
    - na korytarzach,
    - przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
  - w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
  - w obiekcie wielokondygnacyjnym – w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki;

- oznakowanie miejsc gaśnic powinno być zgodne z Polskimi Normami,
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m,
- odległość dojścia do sprzętu z dowolnego miejsca w obiekcie nie powinna być większa niż 30m,
- do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego np. drewno, papier, tkaniny) stosuje się gaśnice płynowe, pianowe, proszkowe oznaczone symbolem ABC lub hydranty wewnętrzne,
- do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się np. benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice pianowe, śniegowe, proszkowe,
- do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych np. propanu, acetylenu, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe,
- do gaszenia pożarów grupy D (metali lekkich np. magnezu, sodu, potasu, litu) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu przeznaczone,
- do gaszenia pożarów grupy F (tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu przeznaczone,
- do gaszenia pożarów poszczególnych urządzeń elektrycznych pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń stosuje się gaśnice śniegowe, proszkowe przeznaczone do gaszenia urządzeń elektrycznych będących pod napięciem (etykieta informująca umieszczona na gaśnicy).

Sposób użycia gaśnic znajduje się na naklejonej na sprzęt instrukcji. Znajomość użycia gaśnic jest jednym z podstawowych obowiązków każdego pracownika.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcji obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzone w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

5.2. Instalacja hydrantowa

Opracowywany obiekt posiada instalację wodociągową przeciwpożarową z zabudowanymi hydrantami przeciwpożarowymi. Szafki hydrantowe należy stosownie oznakować. Wyposażenie szafek powinno zapewniać zasięg hydrantów niezbędny do ich skutecznego użycia w każdym z pomieszczeń budynków. W budynku znajduje się jeden hydrant wewnętrzny DN25.

Co najmniej raz do roku należy przeprowadzać kontrolę stanu technicznego, kompletności wyposażenia oraz oznakowania szafek hydrantowych. Instalację hydrantów wewnętrznych należy poddawać okresowej kontroli w zakresie parametrów ciśnienia i wydatku. Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.

Wszelkie badania (przeglądy techniczne i konserwacyjne) powinny być odnotowane w stosownych protokołach, następnie dołączonych do książki obiektu budowlanego.

5.3. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru

Zewnętrzne zaopatrzenie wodne dla obiektu stanowią hydranty zewnętrzne. Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru wymagana w ilości 10 dm³/s zapewnia miejska sieć wodociągowa. Hydranty zlokalizowane są w odległości nieprzekraczającej 75 m – pierwszy hydrant oraz 150 m – drugi hydrant.

Lokalizacja hydrantów zewnętrznych powinna być stosownie oznakowana znakami przestrzennymi.

Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe powinny być co najmniej raz w roku poddawane przeglądom i konserwacji przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej.

Zakres kontroli powinien obejmować:

- sprawdzenie stanu zasuw odcinających,
- sprawdzenie oznakowania lokalizacji hydrantów,
- sprawdzenie parametrów wydatku i ciśnienia;

6. Wskazania w zakresie bezpieczeństwa pożarowego dla użytkowników obiektu i zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru

6.1. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia

Przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu polegać winno w głównej mierze na eliminowaniu potencjalnych źródeł pożaru.

Oznacza to przede wszystkim konieczność przestrzegania następujących zasad:

- użytkowanie poszczególnych obiektów, pomieszczeń w sposób zgodny z pierwotnymi założeniami projektowymi; wszelkie zmiany w tym zakresie mogą następować wyłącznie po dostosowaniu tych obiektów, pomieszczeń do nowej sytuacji i tym samym do nowych wymagań ochrony przeciwpożarowej,
- utrzymywanie urządzeń i instalacji elektrycznych w stanie pełnej sprawności technicznej,
- poddawanie instalacji elektrycznych okresowym przeglądom i badaniom rezystancji izolacji przewodów oraz skuteczności ochrony przeciwporażeniowej,
- eksploataowanie instalacji elektrycznej z uwzględnieniem dopuszczalnych obciążeń, wynikających z przekrojów przewodów i zastosowanych zabezpieczeń,
- uwzględnianie przy adaptacji i modernizacji poszczególnych obiektów, pomieszczeń wymagań przepisów budowy i eksploatacji urządzeń (instalacji) elektrycznych, zwłaszcza w przypadku podłączania dodatkowych odbiorników energii elektrycznej,
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu elektrycznego (wyłączniki, gniazda wtyczkowe itp.) na podłożu niepalnym lub z odpowiednią izolacją od palnego podłoża, uniemożliwiająca jego zapalenie,
- przechowywanie materiałów palnych w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 1000C,
- składowanie materiałów palnych tylko w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu; zabronione jest przy tym składowanie ich w pomieszczeniach o dotychczasowym przeznaczeniu biurowym lub innej niż magazynowa funkcji, bez dostosowania tych pomieszczeń do nowych wymagań ochrony przeciwpożarowej,
- bezwzględne przestrzeganie zakazu przechowywania jakichkolwiek materiałów na drogach ewakuacyjnych w poszczególnych obiektach,
- bezwzględne przestrzeganie zakazu przechowywania palnych gazów.

6.2. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru

Na terenie obiektu obowiązują wszelkie przepisy i zarządzenia przeciwpożarowe odnoszące się do tego typu obiektów. Znajomość i przestrzeganie tych przepisów jest obowiązkiem wszystkich pracowników.

Na terenie obiektu zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji.

Dodatkowo zabrania się:

- przechowywania cieczy palnych i wybuchowych na drogach komunikacji ogólnej i ewakuacyjnych,
- palenia tytoniu i używania otwartego ognia, za wyjątkiem wyznaczonych miejsc,
- porzucania niedopałków papierosów i zapalek na podłogi lub do koszy na odpadki,

- opróżniania popielniczek do koszy na odpadki bez upewnienia się, czy wszystkie niedopałki są ugaszone,
  - używania sprzętu pożarniczego do celów niezwiązanych z ochroną przeciwpożarową,
  - utrudniania dostępu do sprzętu pożarniczego, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - pozostawiania bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych, nieprzystosowanych do ciągłej eksploatacji,
  - użytkowania prywatnych urządzeń grzewczych,
  - eksploatacji uszkodzonych urządzeń i instalacji technicznych,
  - używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń i instalacji; naprawiania i przeróbek urządzeń lub instalacji bez wymaganych uprawnień i kwalifikacji,
  - wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (z użyciem otwartego ognia lub łatwo zapalnych cieczy) bez uzyskania wymaganego zezwolenia,
  - zabrania się pozostawiania/używania w pobliżu zgrzewarek oporowo-iskrowych materiałów/substancji palnych ,
- wykonywania innych czynności mogących spowodować pożar,

7. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia

7.1. Zasady zachowania się pracowników i użytkowników

W każdym stanie zagrożenia należy przestrzegać następujących podstawowych zasad: w miarę posiadanych możliwości powiadomić:

- Państwową Straż Pożarną dzwoniąc pod nr telefonu alarmowego 998 lub 112,
- Dyrektora;
- współpracowników;
- ochronę;

Wszelkie działania pracowników powinny być podejmowane w sposób opanowany, bez wprowadzania elementów paniki.

W przypadku małych pożarów ($1 \div 3 \text{m}^2$) jednoznacznie zlokalizowanych, należy w pierwszej kolejności podjąć próbę gaszenia przy pomocy gaśnic. Nadrzędnym celem jest zawsze ratowanie zagrożonych osób a dopiero w drugiej kolejności mienia. Powiadomienie osób przebywających w obiekcie o konieczności ewakuacji należy wykonywać w sposób spokojny lecz stanowczy, bez zbędnych komentarzy i uwag na temat zaistniałego zagrożenia.

W przypadku braku skuteczności podjętych działań gaśniczych lub objęcia ogniem większej powierzchni (np. całego pomieszczenia czy też całego obiektu) i dalszego rozprzestrzeniania się pożaru, a także w każdej innej sytuacji zaistnienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzi, w szczególności w przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku bez stwierdzenia jego źródła, konieczne jest zarządzenie ewakuacji.

Alarmując Państwową Straż Pożarną drogą telefoniczną należy podać następujące informacje:

- nazwę i adres obiektu,
- określić w miarę możliwości precyzyjnie miejsce zagrożenia,
- rodzaj zagrożenia (np. zadymienie, swąd, płomienie lub inne zjawiska) i w miarę posiadanych informacji jego zasięg,
- swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego się dzwoni.

Nie należy odkładać słuchawki telefonu przed uzyskaniem potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia przez dyspozytora straży pożarnej.

W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE	tel. 999 lub 112
POLICJĘ	tel. 997 lub 112
POGOTOWIE GAZOWE	tel. 992
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	tel. 991
POGOTOWIE WODNO-KANALIZACYJNE	tel. 994
STRAŻ MIEJSKĄ	tel. 986

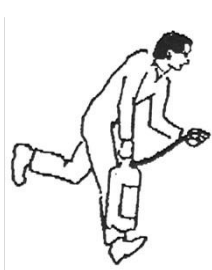

Jeżeli zgłoszenia dokonuje się z telefonu komórkowego należy podać nazwę miejscowości, w której ma miejsce pożar lub inne zdarzenie, w celu uniknięcia pomyłki i straty cennych minut w przypadku przekierowania rozmowy na numer alarmowy w innej miejscowości.

7.2. Zasady gaszenia pożaru

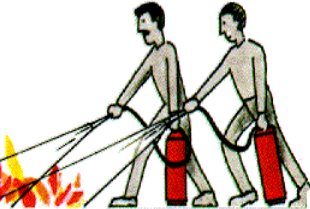
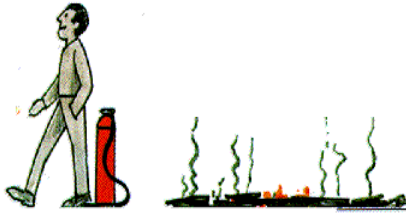
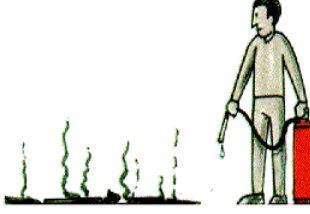
Jeżeli źródło ognia jest widoczne należy w zagrożonym rejonie zgromadzić podręczny sprzęt gaśniczy, podjąć próbę uruchomienia go. Należy przy tym pamiętać o konieczności odłączenia energii elektrycznej. Środek gaśniczy należy kierować bezpośrednio na objęte ogniem przedmioty a nie na płomień lub dym.

Jeżeli podejmowane działania przez pracowników obiektu oraz pracowników ochrony nie przynoszą oczekiwanego rezultatu należy ewakuować się w miejsce bezpieczne i poczekać na przybycie jednostek Państwowej Straży Pożarnej.

Sposób gaszenia pożaru przy pomocy gaśnicy przenośnej

	1. Wziąć gaśnicę
	2. Pobiec z gaśnicą w kierunku ognia
	3. W pobliżu ognia uruchomić gaśnicę przez wyciągnięcie zawlecзки i naciśnięcie dźwigni uwalniającej proszek gaśniczy
	4. Strumień proszku skierować w kierunku ognia (na podstawę płomienia) operując strumieniem na całej powierzchni pożaru.

Przykłady postępowania pracowników podczas gaszenia pożaru przy użyciu gaśnic przenośnych

DZIAŁANIE NIEPRAWIDŁOWE	DZIAŁANIE PRAWIDŁOWE	KOMENTARZ
		<p>Podchodź do ognia zawsze zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy)</p> <p>Gaś pożar kierując środek gaśniczy w podstawę płomieni</p>
		<p>Pałące się pionowe powierzchnie – jeśli to możliwe – gaś z góry, w przeciwnym wypadku od dołu do góry</p>
		<p>Użycie jednocześnie kilku gaśnic daje większy efekt gaśniczy</p>
		<p>Zawsze dozoruuj miejsce pożarzyska.</p>
		<p>Zawsze dozoruuj miejsce pożarzyska.</p>

Sposób użycia i gaszenia pożarów przy użyciu hydrantów wewnętrznych

	<p>1. Zerwać plombę, otworzyć drzwiczki</p>
	<p>2. Otworzyć zawór przez obrócenie kółka w lewo</p>
	<p>3. Chwycić prądownicę i pobiec do miejsca pożaru, rozwijając wąż</p>
	<p>4. Strumień skierować w kierunku ognia (na żar, nie na płomień)</p>

Hydrantów nie wolno używać do gaszenia instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem.

Przed hydrantem wewnętrznym powinna być zapewniona dostateczna przestrzeń do rozwinięcia linii gaśniczej.

8. Zasady organizacji ewakuacji

8.1. Techniczne warunki ewakuacji

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, uwzględniające w szczególności liczbę osób przebywających w obiekcie, a także jego funkcję, konstrukcję i wymiary oraz zastosowanie techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające w szczególności na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;

W związku z tym, iż w obiekcie może przebywać 50 stałych użytkowników Dyrektor ma obowiązek przeprowadzenia co najmniej raz na dwa lata ćwiczeń z ewakuacji pracowników.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010r w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (tj. Dz.U z 2010r nr 109, poz. 719 ze zm.) tj. § 17:

- ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia **„właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien, co najmniej raz na rok przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.**

w związku z powyższym zgodnie z:

- ust. 3 cyt. wyżej rozporządzenia: **w przypadku obiektu zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL II zakres i obszar budynku objęty praktycznym sprawdzeniem organizacji i warunków ewakuacji musi być uzgodniony z właściwym miejscowo komendantem miejskim Państwowej Straży Pożarnej.**

następnie zgodnie z:

ust. 4 cyt. wyżej rozporządzenia: **właściciel lub zarządca obiektu ma obowiązek powiadomienia Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Będzynie o terminie przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji**

8.2. Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi

Ewakuacja to szybkie, a zarazem bezpieczne opuszczanie przez użytkowników pomieszczeń zagrożonych pożarem (lub innym miejscowym zagrożeniem) wyznaczoną drogą i wyjściem do strefy bezpiecznej.

W większości przypadków pożary w tego typu obiektach powodują konieczność nagłej ewakuacji ludzi. Konieczność ta wynika z bezpośredniego zagrożenia wysoką temperaturą powstałą w wyniku pożaru, a także ze względu na rozprzestrzenianie się dymów i gazów pożarowych. W obliczu bezpośredniego zagrożenia ludzi przebywających w pomieszczeniach równocześnie z podjęciem akcji gaśniczej za pomocą gaśnic należy rozpocząć ewakuację ludzi.

Ewakuacja musi zostać rozpoczęta natychmiast po zauważeniu pożaru lub innego zagrożenia, jeszcze przed przybyciem jednostek straży pożarnej, ponieważ każde opóźnienie

może spowodować zagrożenie życia i zdrowia ludzi przebywających w pomieszczeniach objętych zagrożeniem.

Kolejność ewakuacji jest uzależniona każdorazowo od rozwoju sytuacji, na ogół jednak należy zachować następującą kolejność:

- osoby bezpośrednio zagrożone w pomieszczeniach, w których powstało zagrożenie,
- osoby agresywne i wzbudzające panikę,
- pozostałe osoby w zależności od rozwoju sytuacji.

Ewakuowanych należy kierować do wyjścia z budynku tak, aby nie powodować kolizji w ruchu innych ewakuowanych osób.

W miarę możliwości należy sprawdzać czy wszystkie osoby opuściły zagrożone pomieszczenia. W razie odcięcia drogi ewakuacyjnej nie należy ryzykować przejścia przez zadymione pomieszczenia, ale pozostać na miejscu i sygnalizować wszelkimi możliwymi sposobami miejsce swego pobytu, oczekując na pomoc ze strony prowadzących akcję ratowniczo – gaśniczą.

8.2.1. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji (PSE)

Zgodnie z obowiązującymi przepisami właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Celem PSE jest praktyczne zapoznanie pracowników z ich obowiązkami podczas ewakuacji (wskazywanie kierunków ewakuacji, pomoc osobom poszkodowanym i niepełnosprawnym). Pamiętać należy, że każdy ma skłonność do wybrania tej samej drogi, którą wszedł do obiektu, ludzie mogą być zdezorientowani lub nieświadomi lokalizacji innych wyjść – pomoc personelu w takich przypadkach jest niezbędna.

PSE sprowadza się do dwóch zagadnień:

- sprawdzenia organizacji ewakuacji:
  - sprawdzenie skuteczności dotychczasowego sposobu informowania o zagrożeniu i sposobu powiadamiania o konieczności ewakuacji,
  - doskonalenie procedur ewakuacji, w tym zapoznanie z kierunkami ewakuacji i zasadami zachowania się,
  - koordynacja działań pracowników,
  - zminimalizowanie możliwości wystąpienia paniki i jej skutków,
  - zmierzenie czasu potrzebnego na opuszczenie obiektu przez wszystkie osoby w nim się znajdujące,
  - weryfikacja opracowanych zasad postępowania na wypadek pożaru,
- sprawdzenia warunków ewakuacji:
  - ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
  - długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
  - możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych.

Zakres PSE:

- Główny nacisk należy położyć na ewakuację osób – zgodnie z założeniem, że życie ludzkie jest najcenniejsze. PSE można rozszerzyć o ewakuację mienia, można również wziąć pod uwagę zabezpieczenie cennych dokumentów i sprzętu (np. serwera).

Przygotowanie PSE

- Proces przygotowania PSE jest dość złożony. Pierwszy etap powinien obejmować opracowanie założeń, w których wyznaczyć należy:
  - potrzeby ludzkie i sprzętowe potrzebne do dokumentowania PSE,
  - zadania dla osób wyznaczonych,
  - przebieg PSE z podziałem na etapy.

Cele przeprowadzania PSE wyszczególniono w niniejszym opracowaniu. Określenie potrzeb ludzkich sprowadza się do wyznaczenia osób funkcyjnych, których zadaniem będzie pomoc w odpowiednim przeprowadzeniu i dokumentowaniu PSE, tj. ogłoszenie alarmu, obsługa środków łączności, pomiaru czasu czy rejestracji PSE – kamery, zliczenia osób ewakuowanych. Może być również koordynator ćwiczeń.

Najprostsze jest przeprowadzenie PSE w celu pomiaru czasu potrzebnego na opuszczenie budynku przez znajdujących się w nim ludzi (wystarczy jedna osoba i stoper). Bardziej zaawansowanym procesem jest przygotowanie PSE, w którym sprawdza się zachowanie ludzi w poszczególnych fazach ewakuacji. Pożądane jest ciągłe monitorowanie ćwiczeń i ich rejestracja (np. przy wykorzystaniu kamery video).

Dodatkowymi elementami, które powinny zawierać założenia są planowane do użycia środki pozoracji (np. zadymienia), zamiar wprowadzenia utrudnień w obiekcie (np. zablokowanie drzwi ewakuacyjnych lub wyłączenie oświetlenia korytarzy). W drugim etapie przygotowań powinno nastąpić przedstawienie terminu przeprowadzenia PSE z właściwym terenowo Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej (zgodnie z rozporządzeniem, co najmniej 7 dni wcześniej). Komendant ma prawo podjąć decyzję o wzięciu udziału w ćwiczeniach jego przedstawiciela, jako obserwatora lub wręcz przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń z wykorzystaniem sił i środków będących w dyspozycji terenowych jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP.

Przebieg PSE

- Etap I – rozmieszczenie osób wyznaczonych, przygotowanie środków pozoracji.
- Etap II – ogłoszenie alarmu (poprzez dzwonki lub donośnym głosem).
- Etap III – pomiar czasu trwania poszczególnych faz.
- Etap IV – sprawdzenie pomieszczeń w celu ustalenia liczby osób, które nie podjęły ewakuacji oraz przyczyny takiego zachowania.
- Etap V - opracowanie analizy i wniosków.

Na terenie zakładu może przebywać **około 19 stałych użytkowników**.

8.3. Przebieg ewakuacji

Istotą bezpiecznej ewakuacji jest rozpoczęcie jej we wskazanych momencie oraz w sposób odpowiednio zorganizowany. W tym celu konieczne jest przygotowanie pracowników oraz jego użytkowników do realizacji tego zadania poprzez odpowiednie szkolenie oraz przeprowadzenie próby ewakuacji. Decyzję o rozpoczęciu ewakuacji osób z całego obiektu podejmuje bezpośrednio Dyrektor, pracownik ochrony lub osoba do tego wyznaczona. Wszystkie osoby, które opuszczą budynek powinny gromadzić się w wyznaczonym miejscu na zewnątrz (parking), gdzie następuje policzenie osób ewakuowanych z budynku.

W przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku, bez stwierdzenia jego źródła lub, jeśli źródło ognia zostało zlokalizowane i obejmuje niewielką powierzchnię, co umożliwi jego likwidację gaśnicą, ewakuacja nie jest konieczna. W takiej sytuacji konieczne jest natomiast podjęcie zdecydowanych działań gaśniczych, jednakże bez wprowadzenia elementów sprzyjających rozwojowi paniki.

Ewakuacja powinna obejmować wszystkie osoby przebywające w budynku. W przypadku silnego zadymienia i braku możliwości poruszania się należy pozostać wewnątrz pomieszczeń i oczekiwać na pomoc jednostek ratowniczych. Bezwzględnie należy zachować spokój. Po opuszczeniu obiektu należy dokonać przeliczenia ewakuowanych ludzi i w przypadku braku osób oraz podejrzenia, iż mogą one przebywać w budynku należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie strażaka dowodzącego akcją ratowniczo-gaśniczą. Ewakuację można zakończyć wyłącznie na jego polecenie.

8.4.Sposób ewakuacji na wypadek pożaru

Alarm ewakuacyjny zarządza Dyrektor lub osoba wyznaczona przez dyrektora w czasie jego nieobecności. W sytuacji wystąpienia pożaru, Dyrektor powiadamia Straż Pożarną.

Ewakuacja poszczególnych stref obiektu:

- Piwnica:
  - Pracownicy przebywający w pomieszczeniach, ewakuują się schodami na parter skąd wyjściem ewakuacyjnym opuszczają budynek i udają się w wyznaczone miejsce zbiórki do ewakuacji.
- Parter:
  - Pracownicy przebywający w obiekcie, ewakuują się najbliższym wyjściem ewakuacyjnym i po opuszczeniu budynku udają się do wyznaczone miejsce zbiórki do ewakuacji.
- I piętro:
  - Pracownicy przebywający w pomieszczeniach biurowych oraz sanitarnych na I piętrze, ewakuują się schodami na parter skąd wyjściem ewakuacyjnym opuszczają budynek i udają się w wyznaczone miejsce zbiórki do ewakuacji).

8.5. Obowiązki pracowników w przypadku wystąpienia pożaru lub innego miejscowego zagrożenia

Obowiązki Dyrektora lub Wice-dyrektora:

- w razie potrzeby podjęcie decyzji o ewakuacji;
- organizacji ewakuacji z obiektu;
- organizacja i koordynacja ewentualnej akcji gaśniczej z wykorzystaniem hydrantów wewnętrznych i gaśnic;
- powiadomienie służb ratunkowych (Straż Pożarna, Pogotowie, Policja);
- organizacja zabezpieczenia dokumentów budynku i przygotowanie do ewentualnej ewakuacji;
- zbieranie informacji o sytuacji w obiekcie oraz danych z miejsca zbiórki;
- przekazanie informacji przybyłemu na miejsce dowódcy, który przejmuje kierowanie akcją ratunkową;
- przejście protokolarne budynku, po zakończonej akcji ratowniczo-gaśniczej;

Obowiązki kierowników:

- po ogłoszeniu komunikatu o ewakuacji, nakazać pracownikom zabrać swoje rzeczy oraz zamknąć okna;
- sprawdzić stan osobowy pracowników przez rozpoczęciem i po zakończeniu ewakuacji – uwagi przekazać Dyrektorowi lub pracownikowi ochrony;

- wyprowadzić słuchaczy pracowników i klatką schodową przez wyznaczone wyjście ewakuacyjne na miejsce zbiórki; zamknąć za sobą drzwi z pomieszczeń;
- w rejonie zbiórki sprawdzić ilość pracowników i ich stan zdrowia; w przypadku braku osób lub stwierdzonego urazu natychmiast przekazać informację Dyrektorowi lub pracownikowi ochrony;
- realizować polecenia Dyrektora oraz pracownika ochrony kierujących ewakuacją na poszczególnych kondygnacjach;

Obowiązki pracowników administracji:

- zabezpieczenie dokumentów i przygotowanie do ewentualnej ewakuacji (w razie potrzeb);
- realizacji bieżących poleceń Dyrektora lub pracownika ochrony;
- po zakończeniu realizacji nałożonych obowiązków opuścić budynek i udać się w rejon zbiórki na zewnątrz obiektu;

Obowiązki pozostałych pracowników:

- uruchomienie sygnału alarmowego;
- otworzyć dostępne wyjścia ewakuacyjne i zablokować skrzydła drzwiowe w tych wyjściach;
- w przypadku pożaru o niewielkich rozmiarach, w razie możliwości przystąpić do gaszenia z użyciem dostępnych gaśnic i hydrantów;
- przygotować klucze do pomieszczeń w razie potrzeb Kierującego Akcją Ratowniczą;
- po zakończeniu realizacji nałożonych obowiązków oraz poleceń Kierującego Akcją Ratowniczą opuścić budynek i udać się w rejon zbiórki na zewnątrz obiektu;

9. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

9.1. Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Wprowadza się instrukcję zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym na terenie obiektu. Instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz określenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego takich prac.

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy rozumieć wszelkie prace, które nie są przewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone są poza wyznaczonymi do tego celu miejscami jak:

- prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz obiektu i na przyległym do niego terenie, gdzie występują materiały palne lub które posiadają konstrukcję palną;
- prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy palnych i wybuchowych;

Do prac takich zalicza się w szczególności wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.:

- spawanie, cięcie gazowe i elektryczne;
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi;
- podgrzewanie lepiku i smoły itp.;
- rozniecanie ognisk;
- używanie materiałów pirotechnicznych;
- wszelkie prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe:
  - stosowanie tych pyłów do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania;
  - usuwanie pozostałości tych substancji ze stanowiska pracy;

Postanowienia Instrukcji obowiązują także wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych na terenie obiektu. Obowiązek zapoznania pracowników, o których mowa powyżej, z treścią Instrukcji należy do osób zatrudniających tych pracowników i zawierających umowy dotyczące wykonania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Postanowienia niniejszej Instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących w/w. prac.

Postanowienia zawarte w Instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych, dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

9.2. Organizacja prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Niniejsza Instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Do przestrzegania postanowień Instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed i w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.

Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są w protokole – każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia Instrukcji oraz przepisy szczegółowe.

Protokół powinien określać warunki prowadzenia prac, należy go sporządzać w 2 egzemplarzach. Przystąpienie do prac pożarowo niebezpiecznych nastąpić może po dokonaniu n/w zabezpieczeń oraz wskazaniu osób odpowiedzialnych za nadzór nad bezpieczeństwem pożarowym w rejonie wykonywanych prac.

Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje pracownik odpowiedzialny za prace niebezpieczne pod względem pożarowym.

9.3. Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona jest zobowiązana:

- ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
- wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
- zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Przygotowanie budynku, pomieszczeń i rejonu do prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń;
- odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych;
- zabezpieczeniu np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich arkuszami blachy, płytami gipsowymi;
- sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie na skutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń;
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac;
- zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym;
- sprawdzeniu czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych;
- przygotowaniu w miejscu dokonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym m.in.:

- napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.;
- materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac;
- niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac;
- gaśnic;
- zapewnienie stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe, należy przestrzegać następujących zasad:

- na stanowisku pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy danej zmiany;
- zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczalnych) nietłukących się i szczelnych opakowaniach ustawionych w odległości co najmniej 1m od źródeł wydzielania ciepła;
- zabronione jest pozostawianie i przechowywanie zbędnych materiałów palnych i przedmiotów niewykorzystywanych do wykonania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowiskach pracy jest zabronione;
- po zakończeniu prac wszystkie naczynia i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe;
- należy na bieżąco usuwać w miarę gromadzenia się wszelkiego rodzaju odpady związane z prowadzeniem prac (np. resztki cieczy palnych, zużyte szmaty i czyściwo, wióry), składować je w przeznaczonych do tego celu pojemnikach i wynosić na zewnątrz obiektu w wyznaczone miejsce;
- ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach, stanowiskach pracy, na przewodach instalacji elektrycznej i na podłożu;
- we wszystkich pomieszczeniach (strefach), w których do prowadzenia prac używane lub przechowywane są ciecze, gazy i pyły mogące tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe, zabronione jest stosowanie otwartego ognia, palenie tytoniu oraz używanie narzędzi i innych przedmiotów mogących powodować iskrzenie;
- zabrania się prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym z użyciem otwartego ognia oraz eksploatacji urządzeń elektrycznych bez stosownych atestów w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwopalnych cieczy lub palnych gazów. Prace takie mogą być wykonywane wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości;
- podgrzewanie substancji niebezpiecznych pożarowo w naczyniach i urządzeniach do tego celu nieprzeznaczonych jest zabronione.

Miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy wyposażyć w gaśnice w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru. Do zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym nie należy wykorzystywać gaśnic będących na wyposażeniu obiektu, samowolnie ich przemieszczać i lokalizować poza miejscami oznakowanymi. Podmioty wykonujące usługi w tym zakresie powinny zadbać o

zabezpieczenie prac własnym sprzętem – niezbędnym minimum jest gaśnica proszkowa GP-6X do gaszenia grup pożarów ABC, koc gaśniczy oraz wiadro z wodą.

Po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w danym pomieszczeniu i pomieszczeniach sąsiadujących należy przeprowadzić kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz sprawdzić sprzęt (np. spawalniczy), czy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 1, 2 i 4 godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (czasokres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac, w zależności od stopnia zagrożenia).

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym powinny wykonywane być wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie prac i pod stałym nadzorem.

W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości, butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.

Osoba, która otrzymała pisemne upoważnienie od Dyrektora do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym powinna w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników, dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, budowy lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac;
- sprawdzić zabezpieczenia przeciwpożarowe stanowisk, na których będą prowadzone prace niebezpieczne pod względem pożarowym oraz wydać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości;
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości;
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy w szczególności:

- sprawdzenie czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania i rozprzestrzeniania pożaru;
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac;
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi gaśnic oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczęcie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac;

- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla danego rodzaju prac;
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu;
- meldowanie bezpośrednio przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania prac niebezpiecznych;
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu prac stanowiska i jego otoczenia, w celu stwierdzenia czy podczas wykonywania prac nie zainicjowano pożaru, wykonanie wszelkich poleceń związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Powyższe ustalenia nie dotyczą przypadków remontów kapitalnych i prac o dużym zakresie, związanych z czasowym (protokolarnym) przekazaniem budynku lub jego części wykonawcy prac i wyłączeniem go z eksploatacji. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektu przejmuje wówczas wykonawca robót.

10. Sposoby zaznajomienia użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

10.1. Szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Wszyscy stali użytkownicy obiektu (pracownicy) powinni być zapoznawani w ramach szkolenia wstępnego z podstawowymi przepisami przeciwpożarowymi, zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia ewakuacji. Wiadomości te powinny być aktualizowane i poszerzane w trakcie szkoleń okresowych jako szkolenie łączone ze szkoleniem w dziedzinie bhp lub szkolenie osobne. Niniejsza instrukcja jest bazą podstawowych wiadomości, które winny być przekazywane pracownikom w zakresie ochrony przeciwpożarowej obiektu, w którym wykonują pracę.

Częstotliwość szkoleń należy zwiększyć w przypadku wprowadzenia istotnych zmian organizacyjno-technicznych lub w przypadku stwierdzenia braku znajomości przedmiotowych zagadnień wśród pracowników. Szkolenie pracowników powinno być prowadzone przez specjalistę z zakresu profilaktyki pożarowej posiadającego kwalifikacje zgodnie z wymaganiami zawartymi w *ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej* (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 961) zgodnie z Art. 4 ust.2a i 2b w związku z art. 4 ust 2, według opracowanego doraźnie programu, stosownie do występujących potrzeb. Udział w szkoleniu w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest obowiązkiem każdego pracownika.

Ustala się następujące szkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- Instruktażowe wstępne:
  - Szkolenie instruktazowe wstępne przeprowadzane jest przed przystąpieniem danej osoby do pracy, lecz nie później niż w pierwszym dniu zatrudnienia. Po przeprowadzeniu szkolenia jego uczestnik podpisuje oświadczenie według podanego wzoru – załącznik nr 2, które dołącza się do jego akt osobowych;
- Podstawowe (okresowe):
  - Szkolenie podstawowe przeprowadza się dla pracowników na czas nieokreślony, co najmniej raz na 3 lata. Szkolenie należy każdorazowo powtórzyć w przypadku wprowadzenia istotnych zmian w układzie funkcjonalnym obiektu lub w przypadku stwierdzenia nieznajomości przepisów przez pracowników. Możliwe jest prowadzenie tego typu szkolenia w ramach szkoleń okresowych i łączenie go z zajęciami z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Szkolenie to prowadzi pracownik ds. ochrony przeciwpożarowej. Ukończenie szkolenia podstawowego (okresowego) potwierdza się wydaniem zaświadczenia, którego kopię dołącza się do akt osobowych.

Szkolenie przeciwpożarowe może prowadzić tylko osoba posiadająca uprawnienia określone w ustawie o ochronie przeciwpożarowej.

Ramowy program szkolenia.

Lp.	Tematyka szkolenia	Ilość godzin
1.	Zagrożenia pożarowe jakie mogą wystąpić w pomieszczeniach zakładu pracy lub w sytuacjach, które są typowe dla realizowanych przez pracowników obowiązków służbowych. Przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.	1,0
2.	Zadania i obowiązki pracowników.	0,5
3.	Zadania i obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru, w tym: sposoby alarmowania, organizacja akcji gaśniczej i ratowniczej, zachowanie się po przybyciu jednostki straży pożarnej, zabezpieczenie mienia i miejsca pożaru.	1,5
4.	Ewakuacja ludzi, drogi i środki ewakuacyjne.	1,0
5.	Podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia gaśnicze (rodzaje), środki gaśnicze.	0,5
6.	Znajomość praktycznego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego.	0,5
Razem:		5 godzin

Zapoznanie pracowników z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego:

- wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy zobowiązani są do zapoznania się z treścią Instrukcji i przestrzegania zawartych w niej ustaleń.
- zapoznanie się z Instrukcją pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem – wzór oświadczenia stanowi załącznik nr.1, oświadczenie to należy włączyć do akt osobowych pracownika.
- postanowienia Instrukcji obowiązują również pracowników firm i osoby prowadzące działalność lub wykonujące prace na terenie obiektu. Obowiązek zapoznania w/w osób z postanowieniami Instrukcji należy do działu kadr lub wyznaczonego pracownika.

Niniejsza Instrukcja nie zwalnia od konieczności przestrzegania wymagań ochrony przeciwpożarowej określonych w przepisach szczególnych, wewnętrznych zarządzeniach, zaleceniach upoważnionych organów kontrolnych itp.

11. Uwagi i wnioski

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO POWINNA BYĆ PODDAWANA OKRESOWEJ AKTUALIZACJI, CO NAJMNIJ RAZ NA DWA LATA, A TAKŻE PO TAKICH ZMIANACH SPOSOBU UŻYTKOWANIA OBIEKTU, KTÓRE WPŁYWAJĄ NA ZMIANĘ WARUNKÓW OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

12. Wykaz przepisów przeciwpożarowych

Niniejsza instrukcja bezpieczeństwa pożarowego została opracowana w oparciu o udostępnioną dokumentację techniczną, wizję lokalną oraz aktualnie obowiązujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 961),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 1186),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 1065),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (tj. Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz. 719),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 124, poz. 1030),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 grudnia 2015r. w sprawie uzgodnienia projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. z 2015r poz. 2117),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 180, poz. 1860 z późn. zm.)

Pomocniczo, na zasadach wiedzy technicznej zastosowano:

- PN-B-02852:2001: Ochrona przeciwpożarowa w budownictwie. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
- PN-EN 671-2: 2002+A1: 2005: Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 2: Hydranty wewnętrzne z wężem płasko składanym.
- PN-86/E-05003.01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne.
- PN-IEC-61024-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona podstawowa.
- PN-ISO 7010:2012E Symbole graficzne Barwy Bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa.
- PN-EN 62305-3:2009: Uszkodzenia fizyczne obiektów i zagrożenia życia.
- PN-EN ISO 7010:2012: Znaki bezpieczeństwa.
- PN-EN 1838:2005: Wyposażenie oświetlenia. Oświetlenie awaryjne.
- PN-EN 50172:2005: Systemy awaryjne oświetlenia ewakuacyjnego.
- PN-EN-60598-2-22. Oprawy oświetleniowe. Część 2: Wymagania szczegółowe. Dział 22: Oprawy oświetlenia awaryjnego.
- PN-N-01256-4: 1997/Az1:2003 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
- PN-B-02877-4:2001. Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania.
- PN-EN 1363:2001. Badania odporności ogniowej. Część 1: Wymagania ogólne.

13. Załączniki

- Oświadczenie o zapoznaniu się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.
- Oświadczenie o odbyciu szkolenia przeciwpożarowego.
- Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
- Znaki ewakuacyjne.
- Znaki ochrony przeciwpożarowej.
- Techniczne środki ochrony przeciwpożarowej.
- Instrukcja postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych.
- Graficzny plan obiektów.

13.1. Oświadczenie o zapoznaniu się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego

W Z Ó R

.....
(nazwisko i imię, stanowisko)

.....
(pieczętka zakładu pracy)

O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem (am) się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego Miejskiej Biblioteki Publicznej zlokalizowanej w Czeladzi przy ul. 1 Maja 27.

....., dnia .....

.....
(podpis pracownika)

13.2. Oświadczenie o odbyciu szkolenia przeciwpożarowego

W Z Ó R

.....

.....

(nazwisko i imię, stanowisko)

(pieczęć zakładu pracy)

O Ś W I A D C Z E N I E

Oświadczam, że zostałem (am) zapoznany (a) z:

Przepisami przeciwpożarowymi, rozmieszczeniem, zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, środkami alarmowania, drogami i sposobami ewakuacji, zagrożeniami pożarowymi występującymi na moim stanowisku pracy, obowiązkami w zakresie zapobiegania pożarom i postępowania na wypadek powstania pożaru.

....., dnia .....

.....

(podpis pracownika)

.....

(podpis osoby szkolącej)

13.3. Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

W Z Ó R

PROTOKÓŁ ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

Miejsce pracy.....

Rodzaj pracy.....

Czas pracy, dnia..... od godz. .... do godz. ....

Zagrożenie pożarowe, wybuchowe w miejscu pracy .....

.....
.....
.....

Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru .....

.....
.....
.....

Przeciwożarowe środki zabezpieczenia (rodzaj i ilość gaśnic).....

.....
.....
.....

Sposób alarmowania w przypadku powstania zagrożenia .....

.....
.....
.....

Odpowiedzialni za przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających
i zabezpieczenia toku prac spawalniczych.....

.....
.....
.....

9. Dodatkowe informacje i uwagi .....

.....
.....
.....

10. Zezwalam na rozpoczęcie robót .....

(podpis osoby odpowiedzialnej)

Prace zakończono dnia..... godz. ....

(podpis wykonawcy)

13.4. Znaki ewakuacyjne

	Według ISO 7010	Znak „Wyjście Ewakuacyjne”
	Według ISO 7010	Znak „Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego”
	Według ISO 7010	Znak „Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego”
	Według ISO 7010	Znak „Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego”
	Według ISO 7010	Znak „Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego”
	Według ISO 7010	Znak „Miejsce zbiórki do ewakuacji” - oznaczenie bezpiecznego punktu zbiórki do ewakuacji

13.5. Znaki ochrony przeciwpożarowej

	Według ISO 7010	Znak „Hydrant Wewnętrzny” - wskazuje miejsce, w którym znajduje się wąż pożarniczy
	Według ISO 7010	Znak „Gaśnica” - wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica
	Według ISO 7010	Znak „Zestaw sprzętu ochrony przeciwpożarowej” - wskazuje miejsce, w którym znajduje się sprzęt pożarniczy
	Według ISO 7010	Znak „Alarm pożarowy” - wskazuje miejsce, w którym znajduje się przycisk alarmowy

13.6. Techniczne środki ochrony przeciwpożarowej

	Według Normy PN-97/N-01256/04	Znak „Hydrant zewnętrzny”
	Według Normy PN-97/N-01256/04	Znak „Przeciwożarowy wyłącznik prądu”
	Według Normy PN-97/N-01256/04	Znak „Kurek główny instalacji gazowej”

13.7. Instrukcja postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W CZŁADZI UL. 1 MAJA 27, 41-250 CZŁADŹ

I. ALARMOWANIE

Każdy kto zauważył pożar lub inne zagrożenie, albo uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast:

- zaalarmować osoby znajdujące się w strefie zagrożenia
- powiadomić Państwową Straż Pożarną - dzwoniąc pod nr **tel. 998** lub **112**, podając następujące informacje:
  - gdzie powstało zdarzenie – dokładny adres, nazwę obiektu,
  - co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
  - czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub poszkodowane,
  - drogę dojazdu,
  - numer telefonu, z którego się dzwoni oraz swoje imię i nazwisko.

Nie należy odkładać słuchawki telefonu przed uzyskaniem potwierdzenia przyjęcia meldunku od dyspozytora straży!

W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE	tel. 999
POLICJĘ	tel. 997
POGOTOWIE GAZOWE	tel. 992
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	tel. 991
POGOTOWIE WODNO-KANALIZACYJNE	tel. 994
STRAŻ MIEJSKĄ	tel. 986

UWAGA!!! Jeżeli zgłoszenia dokonuje się z telefonu komórkowego należy podać nazwę miejscowości, w której ma miejsce pożar lub inne zdarzenie, w celu uniknięcia pomyłki i straty cennych minut w przypadku przekierowania rozmowy na numer alarmowy w innej miejscowości.

II. AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA

- Równocześnie z alarmowaniem należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy znajdujących się w pobliżu gaśnic.
- Do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej akcją kieruje Właściciel/najemca, a w razie nieobecności – inne osoby do tego przygotowane lub najbardziej energiczne i opanowane.
- Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczej powinna pamiętać, że:
  - w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie,
  - należy przeciwdziałać panice wśród osób przebywających w obiekcie, wzywając do zachowania spokoju i informując o drogach ewakuacji oraz rozłaczając opiekę nad potrzebującymi pomocy,
  - wchodząc do pomieszczeń i stref zadymionych przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliżej podłogi) oraz zabezpieczyć drogi oddechowe prostymi środkami (np. wilgotną chustką),
  - należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego za pomocą wyłącznika prądu znajdującego się przy wawartowni; **nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem**

III. EWAKUACJA

W przypadku ogłoszenia alarmu każda osoba korzystająca z obiektu powinna:

- zachować spokój, nie wywoływać paniki,
- podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczą lub osoby zarządzającej (osoby odpowiedzialnej),
- opuścić obiekt drogami i wyjściami ewakuacyjnymi wskazanymi przez pracowników lub zgodnie z oznakowanymi szlakami komunikacyjnymi,
- udzielić pomocy innym, potrzebującym osobom (m.in. dzieciom i osobom niepełnosprawnym).

Wszyscy pracownicy oraz osoby korzystające z obiektu, z chwilą przybycia jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, zobowiązani są do podporządkowania się dowódcy tej jednostki.

ZATWIERDZAM DO STOSOWANIA: